

OTTO FERNÁNDEZ

El puente del ahorcado

Az akasztott hídja

Készült a Magyar-Kubai Baráti Társaság támogatásával

Sorozatszerkesztő:
SIMOR ANDRÁS

Tipográfia:
DOMJÁN ISTVÁN

© Otto Fernández

Hungarian translation:

© Dobos Éva
© Garai Gábor
© Simor András

Duende de la muerte,
hueso de la nada
llévala a tu fuente,
guarda su mirada,
polvo de la muerte.

Duende del espejo,
sombra iluminada,
sólo en tu reflejo
vive mi esperanza,
duende del espejo.

Halálnak manója,
semminek csontváza,

forrásodhoz vidd el,
ott legyen a háza,
halálnak manója.

Tükörből kísértő,
árnyékod világít,
ki nélkül reménység
nékem nem világít,
tükörből kísértő.

Letölthető:

[\[PDF formátumban \]](#) [\[EPUB formátumban \]](#)

*me aterra el sentimiento
de morirme de mí mismo*

*mindegyre csak attól félek,
hogy belehalok magamba*

El duende de Otto Fernández

Otto Fernández nació en 1934, en Regla, en la La Habana. Su lugar de nacimiento con sus viejas calles, con el puente del ahorcado, con la loma de los cocos, con el callejón del sapo, con la casa de los muñecos tiene singular importancia en su poesía. Estos nombres populares de calles y lugares lo acompañan desde la niñez cuando la tripa se pegó al espinazo del niño mientras él esperaba en toda la mañana reventona de sol, que el sábado altanero o las mojaras picaran la dulce lombriz atrapada en el anzuelo.

Inició estudios de Derecho Civil en la Universidad de La Habana, interrumpidos al cerrar sus aulas este centro de estudios en medio de la lucha contra la tiranía de Batista. Colaboró en la lucha antibatista. Después del triunfo de la Revolución desempeñó diferentes tareas y responsabilidades: funcionario del Ministerio de Hacienda, jefe de análisis de ingreso de La Habana, y, luego, Secretario del Poder Local de La Habana Vieja. En 1969 fue designado Director de Publicaciones y de la Revista Unión, revista de la Unión de Escritores y Artistas de Cuba.

En el Concurso para escritores inéditos del semanario de Mella obtuvo el primer premio, iniciando así la publicación de poemas en revistas y compilaciones cubanas y extranjeras. En 1964 publicó su libro de poemas *Los días repartidos*, luego los siguientes poemarios: *De otro árbol* (1979), *Sin querer* (1984), y en Guadalajara, México, *Ruedo al agua oscura* (1993). Sus versos han sido traducidos al polaco, ruso, búlgaro, ucraniano, bieloruso, kasajo, checo, eslovaco, sueco, francés, húngaro. En 1973 recibió del Consejo de Estado Búlgaro la condecoración Cirilo y Metodio. También recibió otras condecoraciones internacionales y distinciones nacionales.

Cultivó el dibujo, habiendo expuesto en muestras personales y colectivas, en La Habana, y ha publicado ilustraciones en revistas nacionales y extranjeras.

A pesar de su gran actividad, Elíseo Diego escribe en el prólogo *De otro árbol*: "...una decidida voluntad de servicio a su país le ha dificultado la realización sistemática de una obra que no vacilaríamos en situar entre las de mayor significación de la joven poesía cubana."

Desde 1984 ya existe esta obra aunque el poeta solamente ha publicado dos libros nuevos.

Para esta edición bilingüe también hemos podido utilizar sus manuscritos inéditos.

La crítica nacional lo sitúa en la llamada Generación de 50, la primera generación poética de la Revolución Cubana. Los críticos señalan que la influencia más clara entre los poetas de esta generación es la de César Vallejo.

En caso de Otto Fernández debemos mencionar otro nombre, el de Federico García Lorca. No se trata de una influencia directa y superficial. Hay un hondo parentesco entre el poeta andaluz y el poeta cubano. Como si Federico García

Otto Fernández duendéje

Otro Fernández Reglan, Havannában született, 1934-ben. Születésének helye öreg utcáival, a kókuszdombbal, a varangysikátorral, a babaházzal különleges hangsúlyt kapott költészetében. Az utcák és helyek népi elnevezései gyerekkorától kezdve elkísérik, attól fogva, hogy gymorra is gerincéhez tapadt, miközben a délelőtti, tikkasztó napfényben arra várt, hogy az ugráló hering vagy a tuskéshalak ráharapjanak az édes, horogra szúrt gilisztára.

A havannai egyetem jogi karán végezte tanulmányait, majd amikor a Batista zsarnokság elleni harc közepette ez az oktatási intézmény bezárta kapuit, félbeszakította azokat. Részt vett a Batista elleni harcokban. A forradalom győzelme után különféle felelős feladatokat látott eh hivatalnok volt a pénzügyminisztériumban, a Havanna bevételeit számontartó bizottság vezetője, majd Ó-Havanna helyi tanácsának titkára lett. 1969-ben a Kubai írók és Művészek Szövetsége folyóiratának, az Uniónak szerkesztőjévé és Publikációinak igazgatójává nevezték ki.

A Mella nevű hetilap induló írók részére meghirdetett versenyének első díját elnyerve kezdte publikálni verseit a hazai és a külföldi folyóiratokban, gyűjteményekben. 1964-ben adta ki *Szétosztott napok* című verseskötetét, majd a következő köteteket: *Másik fáról* (1979), *Nem akart elmenni* (1984), és Mexikóban, Guadalajarában a *Sötét vízbe gördülök* (1993) című verseskötetét. Verseit lengyel, orosz, bolgár, ukrán, belorusz, kazalt, cseh, szlovák, svéd, francia, magyar nyelvre fordították. 1973-ban a Bolgár Államtanács a Cirill-Metód díjjal tüntette ki. Számos nemzeti és nemzetközi kitüntetés tulajdonosa.

Grafikusként is jelentős, egyéni és közös kiállításokon vett részt Havannában, illusztrációi jelentek meg hazai és külföldi folyóiratokban.

Tevékeny élete ellenére, Eliseo Diego a *Másik fáról* előszavában azt írja: "...az a tény, hogy mindenáron hazáját kívánta szolgálni, megnehezítette számára, hogy folyamatos művészi munkával olyan életművet hozzon létre, amelyet minden tétovázás nélkül a fiatal kubai költészet legjelentősebbjei közt emlegethetnénk."

1984 óta ez az életmű már létezik, noha a költő csak két új verseskötetét jelentetett meg.

Kétnyelvű kötetünk számára kiadatlan kézírataiból is válogathattunk.

A hazai kritika az ötvenes évek nemzedékének, a kubai forradalom első költőnemzedékének tagjai közé sorolja. A kritikusok César Vallejo hatását jelölik meg a legnyilvánvalóbb hatásként ennek a nemzedéknek a költői között.

Otto Fernández esetében egy másik nevet is meg kell említenünk, Federico García Lorcáét. Nincs szó közvetlen és felszínes hatásról. Mély rokonság fedezhető fel az andalúz és kubai költő között.

Lorca resucitara en un otro ser nacido en Regla.

Comparemos estos dos poemas:

Federico García Lorca:

La guitarra

*Empieza el llanto
de la guitarra.
Se rompen las copas
de la madrugada.
Empieza el llanto
de la guitarra.
Es inútil callarla.
Es imposible
callarla.
Llora monótona
como llora el agua,
como llora el viento
sobre la nevada.
Es imposible
callarla.
Llora por cosas
lejanas.
Arena del Sur caliente
que pide camelias blancas,
llora flechas sin blanco,
la tarde sin mañana,
y el primer pájaro muerto
sobre la rama.
¡Oh, guitarra!
Corazón malherido
por cinco espadas.*

Otto Fernández:

Un solo de Medina

*Un solo de trompeta
en la mañana.
Un golpe de esplendor
al mediodía.
Un solo de trompeta
por la tarde.
Un solo de trompeta
cuando muere el día,
fatigado por los solos
de Medina.
Un solo de trompeta
indefinido
se oye por la noche;
y es Medina,
el loco sin trompeta
soplando entre las manos
su eterna melodía.*

La eterna melodía del loco de Regla quien sopló su canto sin trompeta entre las manos llora monótona como llora el agua, como llora el viento sobre la nevada, y en él regresan los marinos borrachos que buscaron a las muchachitas descalzas en la casa de los muñecos.

Un crítico dice sobre la poesía de Otto Fernández: “Toda la obra de este poeta presenta una constante melancolía, de espiritualidad que aspira reconciliarse con la vida, que padece la pertinaz obsesión de no poder librarse de lo que hiere y distorsiona el sueño, de suerte que la belleza le nace siempre vestida de espléndida tristeza.”

Otto Fernández sigue siendo verdadero poeta en los momentos más graves y más difíciles de su vida. No se puede leer sin conmoverse sus poemas escritos sobre las escenas dolorosas del Sanatorio San Juan de Dios donde el poeta actualmente está recluso:

Mintha Federico García Lorca újjászületett volna egy Regián született költőben.

Hasonlítsuk össze a következő két verset:

Federico García Lorca:

Gitár

*Lassú rívásba
kezd a gitár.
Széttörnek a reggel
kelyhei már.
Lassú rívásba
kezd a gitár.
Csitítani kár.
Hallgatni nem tud,
zokog, ha fáj.
Egy hangra jár,
mint víz síráogál,
mint hófúvásba
szél sírva száll.
Hallgatni nem tud,
zokog, ha fáj.
Jaját zokogja
távoli tájért.
A Dél izzó homokja
fehér kaméliáért.
Hogy alkony ez, s hol volt a hajnal,
hogy a nyíl sehova nem talál,
s az ágon az elhallgatott dal,
első halott madár.
Ó, szív, gitár!
Őt húrral, őt karddal
járt át a halál.*

Vas István fordítása

Otto Fernández:

Medina szőlője

*Trombitaszóló
reggel.
Ragyogó ütés
délben.
Trombitaszóló
délután.
Trombitaszóló,
mikor meghal a nap,
Medina
szőlőbe hal bele.
Trombitaszóló,
meghatározhatatlan,
hallatszik éjjel;
ez Medina újra,
a bolond, trombita nélkül,
két keze között
örök dallamot fújva.*

Simor András fordítása

A reglai bolond örök dallama, amelyet trombita nélkül két keze között fújt, egy hangra jár, mint a víz sírdogál, mint hófúvásba szél sírva száll, és benne visszatérnek a részeg matrózok, akik meztelállás lányokat keresgéltek a babaházban.

Egy kritikus azt írja Otto Fernández költészetéről: “Ennek a költőnek teljes életműve állandó melankóliát, az élettel megbékülni akaró spiritualitást sugall, az a makacs rögeszme gyötri, hogy nem tud megszabadulni attól, ami megsebzí és eltorzítja az álmot, így aztán nála a szépség mindig ragyogó szomorúságba öltözötten jelenik meg.”

Otto Fernández élete legsúlyosabb, legnehezebb pillanataiban is igazi költő maradt.

Lehetetlen megrendülés nélkül olvasni verseit, amelyeket a San Juan de Dios szanatórium szomorú jeleneteiről írt. Jelenleg a költő itt él, a világtól visszavonultan.

*En las lentas tardes de verano
los dementes de ropas blanquecinas
lanzan al aire aullidos afriebrados,
polvorientos sobre las tejas pulidas
de San Juan de Dios.*

Al poeta le aterra morir de sí mismo, deshechado de la tierra la vida le abandona loco y siempre loco, le aterra el sentimiento de morir de sí mismo sin quererlo.

Como si leyéramos un poema del nicaragüense Alfonso Cortés, considerado por Ernesto Cardenal como el poeta más importante de Nicaragua después de Rubén Darío.

Alfonso Cortés:

Ventana

*Un trozo azul tiene mayor
intensidad que todo el cielo,
yo siento que allí vive, a flor
del éxtasis feliz, mi anhelo.*

*Un viento de espíritus, pasa
muy lejos, desde mi ventana,
dando un aire en que despedaza
su carne una angélica diana.*

*Y en la alegría de los Gestos,
ebrios de azur, que se derraman....
siento bullir locos pretextos,
que estando aquí ¡de allá me llaman!*

Otto Fernández escribe:

*Una suerte de vientos,
de extraño plasma, tocó mi corazón.
Desde tus ojos descendiendo, como infierno,
la súplica secreta de tus sueños,
un agua inocente pudriendo el corazón.
Y ya es tarde, y ya es noche para mis
huesos
de naufrago. ¿Cómo, desde qué sitio has
disparado?
Ruedo al agua oscura y un aire antiguo
cerco de herrumbre y sal
me precede como muerte.*

Y pensamos también en nuestro trágico poeta, Gábor Karinthy. Pero Otto Fernández guarda las peculiaridades de la vida, el olor de la zambumbia que va a llenar toda la tierra, los gatos que por detrás del cementerio están bailando con los perros y con los huesos de los dueños asombrados, el recuerdo del churrero, el sonido amoroso y desafiante de La Habana, la extraña alegría de los callejones en barrio empotrado detrás del cementerio, y la esperanza de los que viven más allá de la muerte.

El soplo rítmico de los poemas de Otto Fernández fue llamado por Eliseo Diego el "silbido del hueso", trocado en misteriosa flauta. De la flauta misteriosa de Otto Fernández nos canta el duende de la muerte, silba el hueso de la nada, y también el duende del espejo en cuyo reflejo vive la esperanza del poeta.

András Simor

*A lassudat nyári délutánokon
a fehér ruhás örültek
ijesztő sikolyokat hajítanak a levegőbe,
végigporzanak azok fényes cserepein
a San Juan de Dios szanatóriumnak.*

Simor András fordítása

A költő attól fél, hogy belehal magába, kitoloncolva a földről leszakad róla, a bolondról az élet, és belehal magába nem akarva.

Mintha a nicaraguai Alfonso Cortés versét olvasnánk, akit Ernesto Cardenal a Rubén Darío utáni korszak legjelentősebb költőjének nevezett.

Alfonso Cortés:

Ablak

*Egy kék égdarab hevesebb
vágyat gyújt, mint az egész égbolt,
boldogságom benne remeg,
virágba bomlik, mi enyém volt.*

*Szellemek szellő-rajja röppen
felém messziről, ablakomban
kavarog száz darabra törten
angyali kürtészó, égi szólam.*

*S a Gesztusok kék örömeiben,
melyek ittasan csatát vívnak,
örült vágyak nyüzsgését érzem,
hogy itt vagyok, de onnan híznak!*

Simor András fordítása

Otto Fernández írja:

*Valami széllökésféle,
különös plazmából való, súrolta szívemet.
Szemedből száll alá, mint a pokol,
szemed álmának titkos könyörgése,
ártatlan, tiszta víz, a szívet elrohasztó.
S már késő van, már késő este van
hajótört
csontjaimnak. Hogyan, s miféle helyről
lőtted ki ezt a lövedéket?
Sötét vízbe gördülök lassan, s egy régről
ismerős
rozsdá és sómarta kerítés
áll elébem, mint a halál.*

Dobos Eva

fordítása

És a mi tragikus sorsú költőnkre, Karinthy Gáborra is gondolunk. De Otto Fernández őrzi az élet jellegzetességeit, a zambumbia illatát, amely betölti a kerek világot, a macskákat, akik a kutyákkal és a leesett állú gazdacsonatokkal táncolnak a temető mögötti réten, a churroárus emlékéért, Havanna szerelmes és kihívó hangját, a temető mögötti sikátorok különös örömet, reményeit azoknak, kik ott élnek, túl a halál birodalmán.

Eliseo Diego Otto Fernández verseinek ritmikus fuvallatát "csontfüttynek" nevezte, amely titokzatos fuvólából szól. Ottó Fernández titokzatos fuvólájából a halál duendéje zenél, a semminek csontváza füttyül, és a tükörből kísértő manó, kinek visszfényében a költő reménye él.

Simor András

Duende de la noche
muéstrame sus ojos;
polvo transparente
salva mis despojos,
duende de la noche.

Tómale su mano
duende de los ciegos,
guíala entre el polvo,
húndela en mi sueño,
duende de los ciegos.

Sílbale mi nombre
duende del olvido,
sílbale mi nombre
cerca del oído,
duende del olvido.

Duende de la muerte,
hueso de la nada
lévala a tu fuente,
guarda su mirada,
polvo de la muerte.

Duende del espejo,
sombra iluminada,
sólo en tu reflejo
vive mi esperanza,
duende del espejo.

Éjszaka kísértő,
szemét látnom engedd,
áttetsző fehérség,
porhüvelyem mentsd meg
éjszaka kísértő.

Vakokat kísérő,
vezesd kézen fogva,
e világon őrizd,
merítsd őt álmomba,
vakokat kísérő.

Fütyüld nevem néki,
felejtés manója,
fütyüld nevem néki
füléhez hajolva,
felejtés manója.

Halálnak manója,
semminek csontváza,
forrásodhoz vidd el,
ott legyen a háza,
halálnak manója.

Tükörből kísértő,
árnyékod világít,
ki nélkül reménység
nékem nem világít,
tükörből kísértő.

Regla 1958

Como una cortina de niebla enmudecida
un polvo alto de mediodía cierra
los ojos de la ciudad.
Estamos a unas horas del crepúsculo
y septiembre rompe vientos inexplicables
sobre los techos curvados de las casas
que miran de frente a la bahía.
Aquí se preparan nuevos pañuelos para llorar,
largos gritos silenciosos.
¿Dónde guareceremos nuestros huesos
del miedo, dónde pondremos las cabezas
infantiles de los hijos, de los padres?
Quizás luego haya más muertos de ojos asombrados,
de bocas silenciadas sobre los amargos polines
de la sombra: los de ayer, los de hoy, los de hace media hora,
boquean todavía bajo la temblante celosía
de la tarde.
Oh, tristes hombres de mi pueblo,
esos ojos abiertos, inmóviles para siempre
bajo el hondo meridiano de la muerte.
Esos bolsillos llenos de consignas vivas y desnudas
como el viento de septiembre,
os han trazado de súbito el camino:
Arrojad pues, el cayado de la angustia,
los temores en el tuétano del hueso:
Que cuando el grito siembre nuevamente
su polen de sonidos por el aire,
sean las lúgubres cabezas enemigas
las que choquen gravemente contra el fango.

Mi cuarto antes

Aquel cuarto,
mi chaleco de madera de vivir
los veinte años, con su aire entristecido,
con su agrio dolor de hendijas
y ratones, las paredes carcomidas
recitando sus temores en lo oscuro.
Despertóse desde un mundo fallecido
por el alba, avasallando la necrópolis

Regla 1958

Mintha néma ködfüggöny,
délajt magasan leng a por s lezárja
a város szemeit.
Néhány óra van hátra szürkületig
s szeptember érthetetlen szeleket tördel
a hajlott háztetők fölött,
mik a kikötővel szembenéznek.
Itt a siráshoz friss kendőket vesznek elő,
s hosszúak, némák a kiáltások.
Hol óvjuk meg majd csontjainkat
a rettegéstől, hol fektetjük le majd
a fiúk gyermeki fejét, s az apákét?
Később tán több álmélkodó szemű halott lesz,
s elnémult ajkú keserű kenyérrúdjai
fölött az árnyak: tegnapiak, maiak, fél órával ezelőttiek,
szájuk még tátva a délután reszketeg
zsalugátere alatt.
Ó, én népem szomorú férfiai,
ezek a tárt és végképp mozdulatlan szemek
mély délköre alatt a halálnak.
Ezek az eleven és póre jelszavakkal telt zsebek,
akár a szeptemberi szél
hirtelen megmutatják nektek az utat:
Dobjátok el hát a szorongás pásztorbotját,
a félelmeket a csont velejében:
Hogy midőn a kiáltás elveti újra
a levegőn át csengő himporát,
a gyászos ellenség-fejek
verődjenek neki súlyosan az iszapnak.

Hajdani szobám

Az a szoba,
fából való mellényem, hol húszévesen
éltem; elbúsult levegője,
a lyukak és patkányok keserű
kínja, a szűrágta falak,
mik félelmükről szavalnak a sötétben,
megingatja bennem a legbensőbb boltíveket.
Olyan világból ébredt, melyet

del sueño, imponiendo su penuria
ante mis ojos, destapándome los pomos
del recuerdo.

Quién pudiera remozarle eternamente
su alegría de fogones encendidos
los domingos, blanquearle con lechada
sus pendones taciturnos,
amarrarle la alegría a sus horcones.

Quién pudiera recordar riendo
la tenaza enlucida de sus puertas,
el café solo tomado a la mañana
y a la tarde, bajo su ala tenebrosa,
el pan aburriendo en las bodegas
y uno recostado a sus paredes
inútiles y frías, con el hambre
rasurándome las visceras.

Quién pudiera soñarlo de una vez
por todas y olvidarlo para siempre...

Aquel cuarto,
mi chaleco miserable de otros tiempos,
una de estas noches en que se queden apagados
los bombillos de la luna,
lo voy a liquidar
de dos pistoletazos.

Al vagabundo

Tú, que conoces el sabor
exacto del rocío y sabes
ordeñar sueños tibios a la noche.
Tú, vagabundo, de ojos
a la deriva siempre
de las noches,
señor de la intimidad
del viento y de las lluvias,
te envidiamos con amor y tuteamos
tus ojos porque te encuentras
en cada uno de nosotros repetido.

Bajo las estrellas simples
persiguiendo los talones de la lluvia
el vagabundo va: en los ojos
esa tierna edad del fruto
madurando, en la frente
el silbido misterioso
de otras lunas, en la boca
las palabras puras
como un toque de corneta
antes del alba.

No hay tierra
comprometida para ti ni dulce
saliva de mujer
que avive los insectos de la angustia,
solo vientos y agua clara
de lluvias para encaminar tus pasos,
solo noches triviales
como conversación de niños
para adormilar tu frente.
Yo lo digo: no hay polvo
definitivo
para cubrir tus huesos.

Su fusil y su guitarra

Yo conocí un guerrillero,
su fusil y su guitarra,
iba cargado de sueños
hechos de canto y de patria:
el fusil lleno de sueños
y la guitarra de balas,

kivégzett a hajnal, leigázta az álom
nekropoliszát, hiányát állította erővel
szemem elé, s kihúzta a dugót
az emlék üvegcseiből.

Ki tudná megfiatalítani örökre
a vasárnap begyújtott tűzhelyek
örömét, habarccsal fehérre
festeni a hallgatag stukkókat,
rögzíteni az ágasfák vigalmát!
Ki tudna emlékezni nevetve
az ajtók gyászos fogantyújára,
a csakis reggeli és délutáni kávéivásra
a homályos veranda boltja alatt,
míg a kenyér a boltokban unatkozik,
s nekidőlök a hasznavehetetlen
s hideg falaknak, és belül az éhség
szabdálja zsigereimet!
Ki tudná megálmodni mindezt egyszerre s feledni örökre...

Azt a szobát
nyomorult mellényemet más időkből,
egyszer, egy ilyen éjszakán, mikor a hold égői
eloltva maradtak,
én megsemmisítem
két pisztolylövéssel.

A csavargónak

Te, aki ismered a harmat
pontos színét és ki tudod
fejni az éjszaka langyos álmait,
te, csavargó, kinek tekintete
az éjszakák sodrában
hánykolódik,
ura az otthonos
szeleknék és esőknek,
szeretve irigylünk téged és tegezzük
a szemedet, mert benne élsz
mindannyiunkban megsokszorozódva.

Az egyszerű csillagok alatt
az eső lábnyomát követve
megy a csavargó: szemében
az épp érlelődő gyümölcs gyöngéd
kora, homlokán
más holdak titokzatos
füttye, ajkán
tisztán zengő szavak,
akár a kürt szava
hajnal előtt.

Nincs föld,
mi magához kötözne, sem édes
női nyál,
mi felbolydítaná a szorongás rovarait,
csak a szél van és az eső
tisztá vize, hogy lépteidet irányítsa,
csak az éjszaka, a banális
gyerekeszélgetéssel szóló,
mi homlokod álomba szenderíti.
Én azt mondom: nincs
végső por,
mi csontjaidat beborítsa.

Puskája, gitárja

Ismertem egy partizánt én,
puskája volt, és gitárja,
álmokat hurcolt a vállán,
dalból s hazából volt álma,
álmokkal töltve a puska,
golyókkal gitárja tára,

pero frente al enemigo
el fusil y la guitarra
a dos voces, disparaban.

Yo conocí un guerrillero,
su fusil y su guitarra,
combatiendo cayó muerto,
cayó muerto entre las balas:
su vida, toda la patria,
su esqueleto, su guitarra.

Despedazando silencio
por la tierra americana,
su fusil y su esqueleto
hacia el corazón, disparan.

Palabras al burócrata

Tu hueso es de papel,
de papel tus ojos y tu sangre
y tu palabra.

De papel carbón debe ser tu alma.
“Mi hijo es pequeño como un punto
y hace tres días que no toma leche.”

Tu risa es de papel y tu gaveta
está llena de días que no toman
leche muchos hijos.

“Ñica tuvo una buchada de sangre
en el taller, hace mes y medio
que no cobra.”

De papel tu mirada, tu garganta
y tu vientre grande y blanco
de papel también.

Tu cerebro es de papel y el escaparate
olvidado en tu oficina
está lleno de obreros enfermos
que no cobran y de viejos
que no pueden retirarse.

Tienes hijos, eres padre o madre,
pero tu sexo es de papel,
tu nauseabundo aliento, de papel también.

“El pescado se echó a perder,
no había en qué distribuirlo.”

Tu corazón es de papel
y el color de tu pellejo y hasta el beso
de tus labios, de papel.

¿En que rincón de tu archivo están los camiones
que sólo transportan el rocío de la noche,
que pudren sus venas por falta de grasa?
Yo repito que tu hueso,
tu sangre, tu cerebro,
tu palabra y hasta la médula misma
de tu vida, es de papel.

Pero te advierto, que un no lejano día,
aunque te escondas en el fondo de la tierra
o al final de los abismos;
en el valle o la montaña,
en el rojo color de nuestras filas
o fuera de ellas, la mano proletaria
te arrancará la vida.

Escribir un poema

ám ha rátámadt az ellen,
géppuskára és gitárra
hangolt tüzzel lekaszálta.

Ismertem egy partizánt én,
puskája volt, és gitárja,
fegyverrel a kézben halt meg,
semmi nem maradt utána:
– élete a hazáé lett –
csak egy csontváz, és gitárja.

Amerika néma csöndjét
darabokra tépő láрма:
ellenség szívébe céloz
puskája és csontgitárja.

Beszéd a bürokratához

A csontod papírból van,
papírból a szemed, a véred
s a szavad is.

Lelked meg alighanem indigóból.
“A fiam, mint egy pontocska, olyan apró,
s már harmadnapja nem iszik tejet.”

Nevetésed papír, és a fiókok
teli napokkal, melyekben nem isznak
tejet a kisfiúk.

“Ñica a múltkor vért köpött
a műhelyben, másfél hónapja már,
hogy nem kap fizetést.”

Papír a nézésed, a torkod
s nagy és fehér hasad
szintügy papír.

Papír az agyad is, és irodád
elfeledett szekreterében
beteg munkások zsúfolódnak,
fizetés nélkül, és öregek,
kik nem tudnak nyugdíjba vonulni.

Gyermekeid vannak, apa vagy, anya vagy,
de nemiszerved egy darab papír,
s émyelítő leheleted papírt bőfög fel.

“A hal megromlott, nem ért el a boltba,
nem volt jármű, amivel kihordjuk.”

Szíved papír,
s bőröd színe, s még ajkad
csókja is, az is papír.

Irattárad mely zugában vannak a teherautók,
melyek az éj harmatát fuvarozzák, egyebet nem,
s rozsda falja fel őket olaj híján?
Ismétlem hát, a csontod,
a véred, az agyad,
szavad s legeslegbensőbb lényege
életednek, minden csak papír.

De jól vigyázz, mert egyszer, és nincs távol a napja
rejtőzz akár előlünk a föld legbelsejébe
vagy szakadék mélyére,
a völgybe vagy a hegyre,
soraink vörösebe,
vagy jó messze azoktól, proletárkezek
kiszorítják a szuszt belőled.

Verset írni

Escribir un poema es desangrar de letras
al alfabeto, lanzar hacia afuera el alma
como un cubo de agua enrarecida,
cocinar el corazón a fuego lento,
oprimir los ojos hasta quedarnos ciegos.
Es arriesgar la vida por segundo,
caer al vacío y asustarnos
como un niño perdido en el camino.

Pero el hombre a pesar suyo sigue trepando
por la blanca hoja de papel, persigue
la metáfora del sueño, el rabito escurridizo
del poema.

¿Quién atraparé el misterio del libro
en que todas las palabras, buenas y malas,
están escritas, son sagradas?
¿Quién dirá madre y sentirá de súbito,
el silbido de amor a sus espaldas?
¿Quién mencionará la vida, en tal manera,
que estallen las tumbas en los cementerios,
que quede la soledad sin prisionero,
el asesino sin cuchillo,
el militar sin balas cegadoras,
el soberano sin corona de oro y llanto ajeno,
la maldad sin claves para fijar el odio?

Para fundar bajo este cielo miserable
el amor permanente entre los hombres,
se escribe este poema.

No importa que Dios apriete su nudo corredizo
que explote la bomba, el corazón
de tanto miedo,
ni que el intento sea fallido.
Otros vendrán
persiguiendo la metáfora perfecta
buscando el libro abierto
en que están escritas todas las palabras
para alcanzar el poema que nos redima,
que nos salve para siempre.

El puente del ahorcado

Dicen que en el puente del ahorcado
los perros incendiados de ladridos
saltan tratando de alcanzar
el pie colgante.

Dicen que se pudre el miedo de la madre barrigona,
de los niños sin abuelos trasnochados,
del borracho de cuchillo y guapería.

Dicen que hay temblor en la loma de los cocos
y orinales que navegan desbordados hacia la noche.

Dicen que hay aullidos de temor bajo la cuerda,
dicen que es la risa, la burla hacia la vida,
del ahorcado.

La zambumbia

*Nos comeremos medio mundo
Fayad Jamís*

Vamos a desplumar los limoneros de la finca
de Vicente. Medio saco para cada uno
de nosotros. Iremos directo por el callejón del sapo,
cazando tojosas, guineas volanderas, cangrejos
azules de la tierra.

(No tocar las brujerías antes de orinar las manos.)

Verset írni annyi, mint betünként
az ábécét kivéreztetni, kilötyyenteni a lelket,
mint egy vödör megritkult vizet,
szívet lassú tűzön főzni,
benyomni a szemünket, míg meg nem vakulunk,
másodpercenként kihívni a halált,
az ürbe zuhanni és megijedni,
mint gyerek, ki eltévedt az úton.

Az ember azonban csakazértis kapaszkodik tovább
a papír fehér lapján, úzi
az álom metaforáját s elillanó farkincáját
a versnek.

Ki ejti foglyul a könyv rejtélyét, melyben
minden szavak, a jók s a rosszak
egyaránt írva s megszentelve állnak?
Ki mondja ki: anya, s érzi nyomban
a szeretett szélzúgását a háta mögött?
Ki tud az életről úgy beszélni,
hogy minden sír felrobbanjon a temetőben,
foglya nélkül maradjon a magány,
kése nélkül a gyilkos,
vakító golyók nélkül a katona, aranykorona
s mások jajszava nélkül a zsarnok,
szögek nélkül a gonoszság, a gyűlöletet örökre beverni akaró?

Hogy e nyomorú ég alatt megteremtjük
a szeretet állandóságát az emberek közt,
azért íródik a vers.

Mit számít, ha Isten szorít egyet a hurkon,
ha felrobban a bomba s a szív
a félelemtől,
mit számít ha dugába dől a szándék?
Jönnek majd mások,
űzik a tökéletes metaforát
s keresik a nyitott könyvet,
melyben minden létező szavak írva állnak,
hogy megszülessen a vers, mi megvált minket,
mi megszabadít minket mindörökre.

Az akasztott hídja

Azt mondják, az akasztott hídján
az ugatásoktól hergelt kutyák
fel-felugrálnak, hogy elérjék
a lelógó lábat.

Azt mondják, bepállik a félelem a hasas anyában,
a virrasztó nagyapák nélküli gyerekekben,
a kés és a vagányság részegében.

Azt mondják, remeg belülről a kókuszfák dombja
s éjjeli edények hajóznak csurig tele az éjszaka felé.

Azt mondják, a rettenet vonít a kötél alatt,
azt mondják, így nevet, így mulat az életen
az akasztott.

A zambumbia

*Felfaljuk a fél világot
Fayad Jamís*

Lekopasztjuk Vicente tanyájának
citromfáit. Fél zsák
mindegyikünknek. Végigmegyünk a varangy utcáján,
galambokra, repülő guinea-tyúkokra, kék
földi rákokra vadászva.

(Ne nyúlj a rontást hozó tárgyakhoz, csak, ha a kezredre

Regresaremos por el muelle de Aguilera.
Las agallas mañaneras deben estar cundidas
de jaibas fresquesitas. La harina se la pedimos
a Galloso. La fogata la prenderemos en la loma
de los cocos; agua y sal y todo está resuelto.
El olor de la zambumbia va a llenar
toda la tierra.

Un solo de Medina

Un solo de trompeta
en la mañana.
Un golpe de esplendor
al mediodía.
Un solo de trompeta
por la tarde.
Un solo de trompeta
cuando muere el día,
fatigado por los solos
de Medina.
Un solo de trompeta
indefinido
se oye por la noche;
y es Medina,
el loco sin trompeta
soplando entre las manos
su eterna melodía.

Pueblo rescatado

Por el paso superior
los trenes vienen pitando,
quedan varados en Regla
los vagones desvelados.

Los barcos en la bahía
inquietos y esperanzados
que regresen los marinos
que en el puerco andan borrachos.

La casa de los muñecos,
cae el silencio amaestrado
sobre ropa marinera
arde el beso acumulado.

En la loma de los cocos
el bilongo se ha soltado
y los ancianos se ríen
encima de los tejados.

El taller de carpinteros
las herramientas saltaron,
el pañol quedó en el piso
con su armazón destrozado.

En el callejón del sapo
las reses han descabritado
caballos de noche oscura
y matarifes malvados.

Por detrás del cementerio
los gatos están bailando
con los perros y los huesos
de los dueños asombrados.

Hay tremendo vocerío
en el puente del ahorcado,
el que pende de la cuerda
gritaba que era jugando.

vizeltél.)

Aguilera utcai rakparton megyünk haza.
A juagua-fák tövében reggel hemzsegnek
a friss, apró rákok. Lisztet majd kérünk
Gallosótól. Tüzet a kókuszdombon
rakunk; víz, só, és meg is van minden.
A zambumbia illata betölti
a kerek világot.

Medina szólója

Trombitaszóló
reggel.
Ragyogó ütés
délben.
Trombitaszóló
délután.
Trombitaszóló,
mikor meghal a nap,
Medina
szólóiba hal bele.
Trombitaszóló,
meghatározhatatlan,
hallatszik éjjel;
ez Medina újra,
a bolond, trombita nélkül,
két keze között
örök dallamot fújva.

A megmentett város

Fent a hídon füttyögetve
a vonat csattogva vágat
s Reglában lesi szorongva,
hogy felvirradjon a másnap.

A hajók az öböl mélyén
nyugtalanul egyre várnak,
jönnek-e már a matrózok,
kik a kocsmában eláztak.

Most a babaházban csönd van
kitanult csöndje a vágynak,
mohó csókok tépnek-marnak
gyűrött tengerészruhákat.

Odafent a kókuszdombon
elszabadult a varázslat,
háztetők gubbasztó vének
fogatlanul vihorásznak.

Az asztalos műhelyében
a szerszámok felugráltak,
a kamra a földre omlott,
hanyatt vágódott a támfal.

A varangy sikátorában
nekivadult mind az állat,
az éj sörényű lovakkal
gonosz hentések csatáznak.

Temető mögötti réten
macskák táncolnak cicázva
a kutyákkal s gazdacsontok
bámulnak leesett állal.

Rettenetnek riadalma
az akasztott hídján támad,
himbálózik a kötélén,
s "ez csak játék!" – azt kiáltja.

Llueve noche de comparsas
puliendo el adoquinado
y el maestro Guricanga
guapea farola en mano.

Baila también el churrero,
la noche se ha desplomado
por las sirenas del puerto,
los vivos de los cansados,
la trompeta de Medina
de este pueblo rescatado.

Como no soy marinero

La casa de los muñecos
está frente a la bahía,
tiene caras adosadas
a paredes exteriores
como flores consternadas
y un extrañísimo eco
de muchachitas descalzas
soñando con marineros
que regresan a buscarlas.
Aguardiente en los bolsillos
y baúles de esperanzas,
caravana de las islas
con el mar en la garganta.

La casa de los muñecos
¿dónde esconde las muchachas?
¿Dónde acuartela el silencio,
los surtidores de agua?
¿Dónde la sonora sombra
que las tiene aprisionada?
¿Dónde el balcón de la joven
que de noche se bañaba
desnuda en medio del patio
y me partió el corazón
con una sola mirada?

Como no soy marinero
la casa de los muñecos
a mí no me ofrece agua.
¿Será un sueño escurridizo
o la sombra de la nada?

Callejón del sapo

Por el callejón del sapo desfilan
las reses que van al matadero.
No es el látigo nocturno lo que oprime
el noble corazón de aquellas bestias
ni el fétido olor a la tierra purulenta,
donde el gemido de huesos destrozados
es hierba habitual de aquel paraje.
Es el bramido cercano de la sangre seca
como canción de muerte, lo que aterra,
es el cuchillo infernal buscando nuca,
buscando la vida, lo que voltea el ojo del tímido animal

Que sea fuerte el brazo, el golpe como
duro pedernal para doblar la angustia
creciente de la muerte,
que sea súbita la noche total para sus ojos
que no verán como se incendian las flores
de la verde primavera.

Tampoco quiere cooperar el cielo

Karneváli menet ázik,
követ csiszolnak a lábak,
délceg Guricanga mester
lampionnal figurázgat.

Táncol a holt churroárus,
a kikötő szirénája
beomlasztja az éj csöndjét,
fáradt lábak táncot járnak,
Medina kéz-trombitát fúj,
várost mentettek az árnyak

Mivel én nem vagyok matróz

A babaház éppen ott áll,
hol vize ring az öbölnek,
külső falaira arcok
préselődve nekidőlnek,
akár megdőbbent virágok;
visszhang veri a tetőket,
matrózokról álmodot látó,
meztéllábos lányok jönnek;
pálinkával a zsebükben
matrózok keresik őket,
ládájukban reményt hoznak,
szigeteken áthajóztak,
tenger szomjától gyötörték.

A lányokat hová rejti
a babaház, bent rejtőznek?
Víz sugara elbűjtatja,
vagy menedéke a csöndnek?
Hol a zengő árnyék jár-kel,
börtönében őrzi őket?
Hol erkélye a lánykának,
aki teliholdkor fölkel,
hogy meztelen megfürdjék
az udvaron, szívem tört szét,
rám nézett, nem néz rám többet?

Mivel én nem vagyok matróz,
a babaház vizet nem hoz,
álmovizét az öbölnek.
Talán csak elcsorgó álom,
semmi árnya leng fölöttem?

Varangysikátor

A varangysikátoron
a vágóhídig vonulnak a szarvasmarhák.
Nem az éjszakai korbács szorítja össze
az állatok nemes szívét,
se a sikos föld büzlő szaga,
ahol a széthasított csontok nyögése
olyan természetes, mint a fűszag a réten.
A kiszáradt vér hirtelen bődülete,
mint halálének, rémíti őket,
a pokoli kés, mi nyakszirtjükre vág,
életükbe vág, kioltva az ijedt állat szeme világát

Legyen erős a kar, legyen az ütés
kemény kovakő, hogy térdre kényszerítse
a növekvő, halálos rettegést,
hirtelen hulljon a teljes éj szemükre,
többé nem látják, hogyan gyújtja ki virágait
a zöld tavasz a mezőkön.

Együttműködni az ég sem akar

El muelle soñoliento
descansa su vejez en los pilotes
que atesora el mar en la bahía.

El sábado altanero, la mojarra,
dibujan fugaces laberintos bajo el agua,
desdeñando la dulce lombriz
atrapada en el anzuelo.

El niño está muy triste, no han picado
en toda la mañana reventona de sol
y pan polaco. Ya la tripa se pega
al espinazo. Almuerzan las gaviotas,
plateadas sardinas en su vuelo.

De pronto, está lloviendo.
Tampoco quiere cooperar el cielo.

La muerte del retirado

Ayer,
sobre el seco empolvado pavimento,
las manos cruzadas sobre el pecho
como breves mariposas en derrota
murió Miguel, antiguo retirado de Transportes.
Su pequeño mundo de periódicos del día,
de cigarros ovalados,
de aquel juego perdido en el noveno inning.
Sus ojos rellenos por el aire azul de los recuerdos
y su breve sonrisa de treinta y siete
pesos cada mes, quedaron tras los párpados
del polvo.

¿Quién encenderá ahora
en las lentas tardes de verano
esa larga tristeza provinciana
de los parques de mi barrio,
ese toque de otoño en primavera,
ese triste canto entre las luces?

Yo no sé por qué puede dolerme
una muerte tan ajena de mi sangre,
yo no sé por qué, Miguel, me recuerdas
esos grises corredores de las casas sin juguetes
ese pudor de las hojas cuando llueve,
esa angustia nunca dicha de los peces
en invierno.

Yo no sé, Miguel, tu muerte.
¡Sea
con tus huesos
la paz de las estrellas!

Para salvar a María

María viene cojeando
del fondo de los canteros,
breves pasos, y María
en la tarde, descendiendo.

María y su traje blanco,
la vieja y sus espejuelos,
lento rumor de chancletas
en la tarde descendiendo.

María con sus picualas,
la vieja más su silencio;
yo, mi bate y mi pelota,
en la tarde, descendiendo.

María trae a la niña,
la niña viene tejiendo,

Az álmos móló
lefekteti vénségét a cölöpökre,
a tenger magához öleli az öbölben.

Az ugráló hering, a tüskéshal
tünékeny labirintusokat rajzol ki a víz alatt
semmibe véve az édes,
horogra szúrt gilisztát.

A gyerek szomorú,
egyik se harapott a délelőtti, tikkasztó napfényben,
hiába a kenyérgalacsin. Már gyomra is
gerincéhez tapad. Ebédelnék a sirályok,
ezüstös szardíniákra le-lecsapnak.

Már esik,
együtműködni az ég sem akar.

A nyugdíjas halála

Tegnap
a száraz, poros utcakövön
– két keze, két vereséget szenvedett
röpke pillangó, mellén keresztbe téve –
meghalt Miguel, a Közlekedési vállalat nyugdíjasa.
Kis világa a napilapokkal,
az olcsó szivarokkal,
azzal a kilencedik *inning*ben elvesztett meccsel.
Emlékek kék levegőjével teli szeme
s havi harminchét pezós
kurta mosolya ott maradt a por
szemhéja alatt.

Ki lobbantja fel eztán
a lassú nyári délutánokon
kerületem parkjainak
lusta, vidékies bánatát,
azt az őszi fuvallatot a tavaszban,
azt a szomorú éneket a fények között?

Nem tudom, mért tud ennyire fájni
e véremtől oly idegen halál,
nem tudom, mért juttatod eszembe, Miguel, a játékok
nélküli házak szürke folyosóit,
falavelek szégyenkezését az esőben,
a halak soha ki nem mondott szorongását
tél idején.

Nem tudom, Miguel, megszokni a halálotat.
A csillagok
békéje
legyen csontjaiddal!

Könyörgés Máriaért

María az ágyasok közt
jön az úton sántikálva,
kis léptekkel jön María,
lehull a délután árnya.

María fehér ruhában,
lassú nessel jó szandálja,
öregasszony szemüveggel,
lehull a délután árnya.

María vörös virággal,
végtelen csöndjébe zárva,
én ütőmmel és labdámval,
lehull a délután árnya.

María a leánykával,
kötögetve jön a lányka,

yo solo miro sus ojos
en la tarde, descendiendo.

Mi bate no tiene niño,
la niña ya tiene dueño,
yo solo beso sus ojos
en la tarde, descendiendo.

María viene cojeando
negros se ven los canteros,
breves pasos y la tarde
en picualas, descendiendo.

María viene llorando,
mi pelota está sin dueño,
lentas voces y la muerte
en la tarde, descendiendo

Los ancianos durmen

Juan, cúbrase bien el pecho
que estos cambios de tiempo
son el gancho de la muerte.
Y Juan, ríe que te ríe.
El último aguacero
se lo llevó a cuestras;
mal rayo lo parta en cuatro...

Hasta
los que siempre ríen,
de noche se recogen
asustados en sus huesos.
Esas sombras que siempre los asustan
mal rayo los parta en cuatro...

Viejo, padre mío
que nunca te tuve
porque dicen que andabas
querindiando.
Ahora que te nombro
puedo decirte que me has hecho
mucha falta, pero si andas
querindiando todavía,
mal rayo te parta en cuatro.

Cuarto del fondo

Conversa vieja y sola
en el cuarto de coser,
puntada por puntada
nunca cesa de tejer.

Sus gruesos espejuelos
ya no la dejan ver
los leves dibujitos
que pintó su nieta ayer.

Es mansa la penumbra
en el cuarto de coser,
quedo llegó la muerte
y terminó su quehacer.

En paz descansen

Incineraron el canto en la bahía
y el golpe de campanas en la iglesia.
Yacen ahora bajo el mar tranquilo
los restos del churrero ahogado al mediodía,

belenézek a szemébe,
lehull a délután árnya.

Ütő nélkül a fiúcska,
a lánykának már van párja,
csak a szemét csokolom meg,
lehull a délután árnya.

María az ágyasoknál,
sötétek már, sántikálva
jön a vörös virágok közt,
lehull a délután árnya.

Labda nélkül a fiúcska,
jön María sírdogálva,
a halál szól lassú szóval,
lehull a délután árnya.

Alszanak az öregek

Juan, húzza jól a mellére a takarót,
mert ez az időváltozás
a halál horga.
Juan meg nevet, csak nevet.
Az utolsó felhőszakadás aztán
elvitte magával;
csapna belé a mennykő!

Mert az
örökké nevetők is
összekuporodnak éjjel,
csontjaikat összerántják.
Árnyak riogatják őket,
csapna beléjük a mennykő!

Öreg! Apám,
ki apám sose voltál,
mert, mint mondják, folyton
kurvapecérdétdél,
most megszólítalak,
s azt mondom, bizony
hiányoztál, ám, ha még mindig
kurvapecérdékdél,
csapjon beléd a mennykő!

Hátsó szoba

Öregen és egymagában
a varrósobában ül,
öltés után másik öltés,
hímzés rendületlenül.

A szemüveg olyan vastag,
látnia nem sikerül,
amit rajzolt unokája,
ám a hímzés fölkerül.

Varrósobára szelíd fény
alkonyatkor települ,
jött a halál, de ő nem ment
dolgavégezetlenül.

Nyugodjanak békében

Elhamvasztották az éneket az öbölben
s a templomban a harangkondulást.
Most a nyugodt tenger mélyében fekszik
a délben megfulladt churroárus maradványa,

la sonrisa navegante del lancharo,
los melones y siete quilos de mi infancia,
el papalote, la libreta sin dibujo
y también mi vida, que se fue a bolina.

La lomita de la fuente

La lomita de la fuente
¿por qué la nombran así?
si cuando yo estaba allí
no había agua ni fuente?

Tampoco lomititas vi
solo calles asfaltadas
que de pronto se burlaban
del lugar donde nací.

Si era la misma calle
donde mi novia paseaba
y de noche me avisaba
que ya esperaba por mí.

Una triste madrugada
fui a buscarla y no la vi,
se la llevó la corriente
que chorreaba de la fuente
y se burlaba de mí.

Ciclón

I.

El hombre, voz gangosa, habla por la radio
de vientos furiosos de galerna,
del mar del norte, de aguaceros
que van a desfondar todas las casas.

Dice que viene por el norte, que pasó por el sur
que ya hay barcos navegando a la deriva
y peces voladores que murieron en la arena.

Los tíos encapotados clavetean las ventanas,
dan voces gruesas a los viejos, a las mujeres.
La alegría de los niños juguetones
se ha enredado con el miedo del abuelo.
La mesa de mi tía se ha llenado
de velas, faroles, luz brillante,
bolas de pavilo, galletas marineras.

Humea el chocolate en la cocina,
arrecia el viento su rigor de muerte,
los hombres callan, aparece el miedo.

II.

Retornan de nuevo rezagados aguaceros,
también el viento de ráfagas furiosas
lamen sin cesar las tejas, pudren los cimientos
de las grises casuchas a la orilla del Tadeo.

Vuelan los techos como feos papalotes
ante los ojos asombrados de los niños refugiados.
El delgado arroyo se ha convertido
en rudas y veloces avalanchas de agua impía.

Luchan los hombres transformados en extraños
pescadores de sillas, escarparates, colchones,
muñecos sin cabeza, zapatos de un solo pie,
que flotan y pasan velozmente a la deriva,
como si huyeran, despavoridos,
de las manos de sus dueños.

a csónakos elúszó mosolya,
a sárgadinnyék és gyerekkorom hét krajcára,
a sárkány, a rajz nélküli füzet,
és életem, mi szintén elhajózott.

Kicsi dombja a forrásnak

Kicsi dombja a forrásnak,
vajh így miért nevezik?
Híre se volt egykor itt
se vizeknek, se forrásnak.

Dombocskát se láttam itt,
csak utcát, aszfaltozottat,
gúnyolta a fokozottat,
ki e helyre születik.

Talán ez volt az az utca,
ahol sétált az én párom,
ő engem vár, én őt várom,
üzengetett hajnalig.

Egy szomorú reggelen
kerestem, nem láttam itt,
elvitte a vízsugár,
gúnyolódva csordogál,
rajtam nevet esteiig.

Ciklon

I.

Az orrhangú férfi a rádióban
dühödt észak-keleti szelekről beszél,
az északi tengerről, zivatarokról,
melyek majd kilyuggatnak minden házat.

Azt mondja, észak felől jön, délen már átsöpört,
hogy hajók sodródhatnak ide-oda a tengeren,
és repülőhalak fúltak meg a homokban.

Csuklyás emberek szögeznek be az ablakokat,
vastag hangon szólnak az öregekhez meg a nőkhöz.
A játékos gyerekek örömet
a nagypapa félelmének hálója ejti foglyul.
Nagynéném asztala telistele
gyertyákkal, lampionokkal, lámpásokkal,
viaszgolyócskákkal, pilótakeksszel.

Csokoládé gőzölög a konyhában,
a szél halálosan nekivadul,
mindenki hallgat, jön a félelem.

II.

Visszatér a zivatar maradéka,
meg a szél, vad széllekek
nyalják egyre a háztetőket, rothadnak
a Tadeo parti szürke viskók talapzatai.

Csúf papírsárkányokként röpködnek a tetők
a menedékben kukszó gyerekek nagy ámulatára.
A vézna kis patak most zuhatagként
görgeti szennyes vizek lavináját.

Furcsa halászokká vált emberek
csatáznak székekkel, kredencekkel, matracokkal,
fejtelten babákkal, fél pár cipővel,
melyek sebesen sodródhatnak tova,
mintha menekülnének rémüldözve
a gazdáik kezéből,

Van como rayos galopantes hacia el mar,
quizás buscando su reposo eterno.

Lento y solo por la casa

Ya no hablaba el abuelo,
solo derretía la ternura entre sus ojos
cuando tocaba mi cabeza en gesto incierto.
Probablemente no sabía que a su nieto acariciaba.

Su bote ya estaba semihundido en la bahía
y la red se había podrido abandonada en el traspatio.

Deambulaba lento y solo por la casa
pescando leves sombras, palabras sueltas,
murmillos que crecían en los húmedos rincones.

¿Qué decía que ya nadie lo escuchaba
cuando trataba de orientarse la mano de visera ante los ojos
buscando qué horizontes?

Tal vez de nuevo el abuelo navegaba,
cuando llegamos juntos al traspatio desolado,
alzó su brazo sorpresivo contra el cielo,
silbó en la tarde la antigua red despedazada.

De súbito brillaron plateadas las sardinas
atrapadas en las sombras invisibles del traspatio.

Me aterra morirme de mí mismo

Deshechado de la tierra
la vida me abandona
loco y siempre loco,
me aterra el sentimiento
de morirme de mí mismo
sin quererlo.

Siento que me voy,
que ya me alejo
como una dócil hoja
arrastrado
por el viento.

¿Dónde quedarán los míos
si les doy el sufrimiento
de quedarme quietecito
para siempre en el silencio
donde reposan las hojas
que se pudren en invierno?

Yo no quisiera pensarlo,
yo no quisiera saberlo,
y la vida me abandona,
me aborta de sus adentros
que no quiere hijos tan locos
que se mueran por el miedo
de quedarse muy solitos
cuando me llegue el momento.

En la. cal de las paredes
quedarán mis sentimientos
sin telarañas de olvido
atrapados por el tiempo,
llamarada de los puros
eternamente despiertos.

Como si no fuera yo

Sugárban száguldoznak a tenger felé,
hogy ott térjenek örök nyugovóra.

Lassan és magányosan a házban

A nagyapa már nem beszélt,
csak gyöngédség olvadt a két szeméből,
mikor tétova kézzel megérintette a fejem búbját.
Bizonyára nem is tudta, hogy az unokáját simogatja.

Csónakja félig elmerülten az öbölben
s a háló elhagyatva rothad a hátsó udvaron.

Lassan és magányosan bolyongott a házban
futó árnyakat, elejtett szavakat,
nyirkos sarkokban tenyésző morajokat halászva.

Mi volt az a dűnnyögés, amit senki meg nem hallgatott,
mikor kezét ellenzőként szemé elé tartva tájékozódni próbált,
miféle horizontokat keresve?

Talán újra tengerre szállt a nagyapa,
mikor a hátsó udvar lim-lomjaihoz értünk,
s ő váratlanul égnek emelte karját,
a széthullt, vén háló pedig a délutánban felsurrogott.

Szardíniák csillogtak hirtelen ezüst ficánkolással
a hátsó udvar láthatatlan árnyainak hurkai közt.

Félek, hogy belehalok magamba

Kitoloncoltak a földről,
leszakad rólam az élet,
bolond vagyok és bolondul
mindegyre csak attól félek,
hogy belehalok magamba
nem akarva.

Érzem, hogy megyek már,
távoli utakra
engedelmes falevélként,
mit a szél hord
erre-arra.

Hová lesznek az enyémeik,
hová lesz lelkük nyugalma,
ha majd fekszem, csöndes lélek,
némasággal betakarva,
mint a falevelek télen
vegyülvén rothadt avarba?

Elgondolom, nem akarva,
tudván tudom, nem akarva,
leszakad rólam az élet,
méhéből is kikapartat,
nem akar ily bolond fattyat,
ki úgy fél, hogy belehalhat
magányába, ha a végnek
eljön számára a napja.

A faluk neszébe vésvé,
amit érzek, megmarad majd,
feledéstől be nem szöve,
csapdájában az időnek
égő, tiszta lobogással
mindörökké ébren alva.

Mintha nem is én volnék

*No por el humo
creas que estoy vivo.
Francisco de Orad*

Este despojo,
este harapo de tiempo
no se acabe.
A mis manos que poco saben,
que a tientas se guían,
que balbucean – ya se sabe –
el hilo de la vida,
este silencio no se acabe.
Porque si dije silencio
ya dije pan para la noche,
nobleza para el oído,
porque si digo: silencio sólo,
ya dije Francisco
respirando.

Francisco,
duende profesor, poeta,
no he podido evitar
pensarte muerto.
No he podido evitar
que se me antoje
que anda la tristeza
pudriéndote los huesos
y tus ojos rastreando
no sé qué punto neutro
de la vida.
Hueles de pronto
a algo que se escapa,
a humedad de hongos,
a estrellas perdidas
bajo tierra.
Hueles de súbito
a cadáver desvelado.
¿Acaso no has ahogado
el silencio en tu silencio?
La vida – ya se sabe –
no ha sido masticada
por tu boca y no pude
evitar pensarte muerto.
(Y si bromeas y eres
un muerto verdadero,
¿qué andas espionando
entre nosotros?)

Poeta, duende profesor,
un muerto es el ser
más cercano a la inocencia,
y aunque comas espaguetis,
gustes del café y te emociones
dos, a lo más tres veces
cada año, no he podido evitar
pensarte muerto.

Epitafio

No busquéis
debajo de estas hierbas
los huesos de Francisco,
pues más bien la soledad
es lo que yace aquí enterrado.
Se sabe, se duda, no se sabe
si su nombre verdadero
era Francisco, pero dicen
que escribía poesías:
Bien muerto esté.

Otro Epitafio

Bebía palomas y vomitaba
espejos y el tiempo era un cadáver
insólito a sus pies:
Quien asomó a su poesía
vio un abismo, pero en llamas.

*Ne hidd a füstből,
hogy élek.
Francisco de Orad*

Ez a roncs,
ez az időfoszlány
ne múljon el.
Keveset tudó kezemből,
mely csak tapogatózik,
csak hebeg – már tudom –
az élet fonala,
ez a csönd ki ne fogyjon,
mert ha azt mondtam: csönd,
azt mondtam: mindennapi kenyér örök éjnek,
nemes némaság a fülnek.
Mert ha azt mondtam: csönd,
csak Franciscót mondtam ki,
az élőt.

Francisco,
kísértetprofesszor, költő,
nem tudtalak
nem halottnak látni.
Nem tudtam megállni,
hogy ne érezzem úgy:
a szomorúság jár-kel benned
csontjaidat rohasztva,
s hogy szemed az élet,
ki tudja, mely semleges pontját
pásztázza szüntelen.
Valami illékony
szag csap meg hirtelen,
nyirkos gombák,
föld alatt eltévedt
csillagok szaga.
Hirtelen virrasztó
holttest szagod lesz.
Nem fojtottad-e talán
csöndedbe a csöndet?
Az életet – már tudjuk –
szád nem csócsálta meg
eléggé, s én nem
tudtalak nem halottnak látni.
(Ha tréfálsz s csakugyan
valódi halott vagy,
kémkedni
minek jöttél közénk?)

Költő, kísértetprofesszor,
egy halott szinte már
maga az ártatlanság,
s hiába eszel spagettit,
élvezed a kávé ízét, hiába
lelkesedsz fel évente kétszer, sőt akár
háromszor is, nem tudtalak
nem halottnak látni.

Sírfelirat

Ne keressétek
e füvek alatt
Francisco csontjait,
maga a magány
fekszik eltemetve itt,
ki tudja, ki nem, ki kétli,
hogy valódi neve
Francisco volt, ám hogy verseket írt,
mind állítják:
hát nyugodjék már végre!

Másik Sírfelirat

Galambokat ivott és tükröket
hányt s az idő bizarr
holttestként hevert a lába előtt:
aki költészete mélyére nézett
szakadékot látott, lángolót.

Sobre un recuerdo

Este hombre aterido de soledad,
calado siempre de triste noche,
de secretas aguas para adormecer
la vida ante sus ojos de náufrago.

Este hombre sitiado por el miedo
de vivir o de morir mañana;
que silba por el hueso de la angustia
que habita en el reverso de la hoja.

Este preparador de noche sola,
ciego en la luz queriendo,
señor de no hacer nada
y sueños indigentes.
Este hombre,
que a veces miro en el espejo.

Este desasosiego que ahora me sacude

¿Quién sabe qué barco,
qué misteriosa embarcación naufragada
en la bahía y dejó su pitazo de auxilio
clavado en la infancia inmemorial?
Este desasosiego que ahora me sacude
cuando parece repetirse la misma vibración
noche tras noche.

El alma se doblega con un susto repentino
cuando se hace trizas el silencio allí en el puerto;
hay rumor de embarcaciones que se alejan,
de extraños marineros perdidos en la niebla.

Ha sonado de nuevo la sirena, aquel pitazo
inmemorial que me devuelve al miedo.

La siniestra carcajada

Ahora queda la siniestra carcajada
del que debe vivir entre el escombros
de trillados huesos que no lo dejan
morir tranquilamente.

Cansada noche, agua pasada
que revive los ensueños del poeta
que nunca fue llovizna perdurable,
sonido valedero en el silencio
que a todos acompaña.

Era verdadero su golpe entre la lluvia
y su canto se queda mustio entre las sombras.
No tiene fuerzas ya, abandona su esqueleto
liviano en la marea cotidiana.

La siniestra carcajada vendrá
desde otro sitio.

Sanatorio San Juan de Dios

En las lentas tardes de verano
los dementes de ropas blanquecinas
lanzan al aire aullidos afiebrados,
polvorientos sobre las tejas pulidas
de San Juan de Dios.

Egy emlékre

Ez a magányba dermedt ember,
mindig szomorú éjszakába merülve,
titokzatos vizekbe, hol az élet
hajótörött szeme előtt kialszik.

Ez a félelem ostromolta ember
nem tudja, él-e vagy meghal-e holnap;
szorongás csontsípján füttyül,
levél hátoldalán lakik.

Magányos éjek tervezője,
fénybe szerelmes, vakon issza,
semmittevés ura,
ínséges álmoké.
Ez az ember,
aki olykor a tükörből néz vissza.

Ma is megremegtet a nyugtalanság

Ki tudja, miféle hajó,
miféle titokzatos vízi alkotmány futott
zátonyra a kikötőben s fúrta be segélykérő kürtjeit
a gyerekkor örök emlékezetébe?
Ma is megremegtet a nyugtalanság,
ugyanaz a borzongás vibrál a levegőben
éjről éjre.

A lélek hirtelen megadja magát a rémületnek,
mikor a csönd a kikötőben szilánkokra török;
távolodó hajókról szól a fáma,
matrózokról, akik belevesztek a ködbe.

Megint megszólalt az időtlen kürtjei,
s visszadob karjába a félelemnek.

A baljós kacaj

Nem marad más, csak egy baljós kacaj
azután, aki kicsépett csontok
törmeléke között kényszerül élni,
melyektől nincs nyugalma.

Fáradt éj, elfolyt idők vize
éleszti a költő félálmain,
e víz sosem volt makacs zápor,
sosem erélyes zúgás a csöndben,
mindenkit elkísérő.

Valódi volt tütése a zivatar közepette,
s énekét fonnyadtan őrzik az árnyak.
Nincs ereje már, hagyja hadd sodorja könnyű
csontvázát a mindennapok árapálya.

A baljós kacaj majd
máshonnan harsan fel.

A San Juan de Dios szanatórium

A lassudat nyári délutánokon
a fehér ruhás örültek
ijesztő sikolyokat hajítanak a levegőbe,
végigporzanak azok fényes cserepein
a San Juan de Dios szanatóriumnak.

El viento de cuaresma empuja
las ideas enrarecidas, hojas oscuras
que vuelan hacia el cielo
como inmensos pájaros sedientos.

Rojizo esplendor de carcajadas
sin motivo, de llantos acongojados
pueblan el aire de lejanas mariposas.

Ya la tarde ha caído detrás
de la arboleda, mientras los locos
modelan extrañas figurillas
contra el viento.

El difunto no quiere hacerte daño

A la hora de dormir,
el muñeco siete días pegado a la camisa,
bálsamo tranquilo, flores rojas, paraíso
y mucha cascarilla en el agua
para limpiar la casa.

El difunto no quiere hacerte daño.
Se te ha pegado porque está cansado
de andar solito en los horcones.

No tengas miedo, vamos a lanzarlo
al mar de noche, junto a las hierbas,
las flores, el muñeco pegado a tu esqueleto.
Navegará tranquilo, el alma liberada,
junto a los peces que pueblan la bahía.

Yo, el anciano

Como un sucio trapo de cocina
la lluvia insoportable y fría
transporta a cero el mustio corazón
de yo, el anciano.

No puedo preguntarme cómo vivo,
pegado a raros huesos pintados de amarillo,
a pesadillas sordas que asustan a los muertos,
que anulan los bastones de los ciegos.

Ceniza de mis ojos sopla el viento,
cuando el pan nuestro de cada día
se va quemando, lentamente,
en el infierno.

Indiferente por la calle

Pasa el hombre indiferente por la calle,
el niño distraído también pasa,
pasa temblequeando la mujer desorbitada
y el anciano lagrimeante, lento, pasa.
Pasa el joven urdido en las telarañas,
hierva en la calle el rumor de lo que pasa
y pasa la lluvia arrastrando hojas
y el lodo que acumulan los años cuando pasan.
Pasa la cortina de humo y alguien mira
y aunque entiende no sabe lo que pasa.
Pasa la vida y la muerte llega
y no queremos mirar de frente lo que pasa,
pasan nuestros cuerpos a leña consumidos
y el hombre, indiferente, por la calle pasa.

A böjti szél furcsa eszméket,
sötét leveleket sodor,
mint hatalmas, szomjazó madarak
szállnak az ég felé.

Szorongó sírás, oktalan kacajok
vörös villanása
messzi lepkékkel népesíti be a levegőt.

Már lehullt a délután
a fasor mögé, miközben a bolondok
torz alakzatokba tömörülnek
a szélben.

Az elhunyt nem akar rontást hozni rád

Lefekvéskor hét napon át szorítsd ingedhez a bábut,
fehér balzsamlevél, vörös virágok, sárga paradicsomszirom
és sok fehér por a vízbe,
hogy megtisztítsd a házat.

Az elhunyt nem akar rontást hozni rád.
Azért tapadt hozzád, mert belefáradt,
hogy egyedül járkáljon az ágafák közt.

Ne félj, éjszaka a tengerbe dobjuk
a füvekkel és virágokkal együtt
a csontvázadhoz tapadt bábut.
Csöndesen elúszik, megszabadult lélek,
az öbölben élő halak mellett.

Én, a vénember

Mint koszos konyharuha,
a hideg és elviselhetetlen eső
magába szívja szomorú szívemet,
az enyémet, a vénét.

Nem kérdezem magamtól, hogyan élek,
sárgára festett, furcsa csontokhoz tapadva,
halottakat ijesztő, süket rémálmokhoz,
melyek széttörik a vakok botjait.

Szemem hamuját fújja a szél,
mikor mindennapi kenyereünk
odasül lassan,
a pokolban.

Közönyösen az utcán

Közönyösen jön a férfi az utcán,
a szórakozott gyerek ugyanott jön,
remegve jön az útját vesztett asszony,
jön lassú léptekkel a könnyező öreg.
Jön a pókhálóit szövögető ifjú,
zajjoktól forr az utca, hogy mi jön még,
jön az eső leveleket sodorva,
és a sár, mit egybetapasztanak az évek, ahogy jönnek
Füst függönye jön, és valaki nézi,
és bár érti, nem tudja, most mi jön.
Jön az élet és eljön a halál,
és nem akarunk szembenézni azzal, ami jön,
aprófává hasogatott testünk jön velünk,
és a férfi az utcán, közönyösen jön.

Numen

Se escurre entre la noche y el silencio,
se escapa tan callado como vino
una noche tan sola como ésta
en que ladran desquiciados los perros
y el sueño no quiere apañar la pesadilla
allá, junto a la almohada.

Se desliza entre los dedos como el agua,
retoma el fresco cuenco donde tiene
fija residencia la palabra.

Lejos y tan cerca, frente a ti
se duerme en algún sitio de la casa.
Déjala tranquila entonces, conténtate
y espera. Un falso movimiento
puede alejarla para siempre de tu casa.

Un tiempo digno

Así, un día,
el hombre supo construir
sobre esta verde mariposa
del Caribe,
un tiempo digno
a su estatura de hombre.
Un tiempo duramente
edificado junto al muro
jubiloso de la dicha.
Una eterna
primavera de la tierra
con la fiebre de la sangre
conseguida.
Nuestros muertos
no rasgaron el silencio
universal, inútilmente:
Ya lo sabéis
hombres del mundo,
sobre este coral de las Antillas
la palabra libertad
se ha hecho vida
para siempre.

En la noche

Ahora
que la noche es lisa
y sin sonidos
y que en el cielo se desdoblan
los pétalos del frío,
en su cuna
de cristales empañados
se acurruca, lejos,
la suave castidad
de la llovizna.

Bajo la lluvia

En los brazos minerales
de la tarde
el cielo es neutro y exacto
como un número.
La delgadez del agua
a descalzo transitar de lumbre húmeda
desgarra el seno de la tierra herida.
Proclama el aire

Ihlet

Lelép az éjszaka és a csönd között,
olyan hallgatagon szökik el, ahogyan jött,
annyira magányos estén, mint ez az est,
mikor eszelősen ugatnak a kutya,
és az álom nem akar takarót húzni a rémületre,
ott, a párna mellett.

Kicsorog az ujjak közt, mint a víz,
újra tölti a hűvös cseréptálat, ahol
állandó lakhelyre talál a szó.

Messze és annyira közel, veled szemközt,
a ház valamelyik zugában alszik.
Hagyd nyugodtan, türtőztessd magad,
és várj. Egy hamis mozdulat
házadból örökre kiűzheti.

Emberhez méltó élet

Így, egy napon
az ember
a Karib tenger
zöld lepkéje fölött
emberhez méltó
időt épített.
A boldogság
vidám fala mellett
emelt kemény időt.
Föld
örök tavaszát
vérből született
lázszal.
Halottaink
nem szakították szét az egyetemes
csöndet, hasztalanul:
Már tudjátok,
világ emberei,
az Antillák korallján
a szabadság szó
életre kelt
örökre.

Az éjben

Most,
hogy az éj derűs
és hangtalan,
és kinyílnak az égen
a hideg szirmai,
homályos
üvegöbölcsőjében
összegömbölyödik, messzi,
a tiszta, szelíd
eső.

Esőben

Ásványi karjában
a délutánnak
az ég közömbös és pontos,
mint egy számjegy.
A vézna víz
nedves fényként érkezik mezítláb,
a sebzett föld keblébe hasít.
A levegő kitarja

su desnudez sombría
y me repite
– lento
 fiero
 hondo –
tu nombre en cada grito.

árnyas meztlenségét,
és ismétli
– lassan
 vadul
 mélyen –
minden kiáltásban a te neved.

Solo queda el silencio que deambula

Dora el sol el Malecón mojado,
invade el aire salitroso la ciudad,
los ojos del perro que revuelve la basura
y el saco raído del anciano
que teme a los cambios del tiempo
repentinos.

Brillan los techos de la casa apuntalada,
muere la ciudad bajo la lluvia repentina.
La furia del amor cae abatida
entre los senos de la joven
que tiembla bajo la sábana maltrecha.

Se ha tragado los árboles la noche
sin estrellas y el miedo del anciano
se duerme en sus bolsillos.
Solo queda el silencio que deambula
por las calles, los tejados
y el enfermo, que se muere, dulcemente,
sin saberlo.

Tren de lavao

Solemne, bajo la sombra del portal
el chino espera clientela y ropa sucia.
Sopla olor a pescado y a hervidura de jabón
que viene desde el fondo de la casa en ruinas.
Los obreros de cantón o de manila, doblan manteles,
pantalones remendados, calzoncillos sin botones
como si fueran sagradas vestiduras.
Qué grave es el silencio en sus chancletas,
qué misteriosos los nudos a nivel de la cintura.
Todos son tan tristes, tan serios
que parece que van a morir al mismo tiempo.
Quizás el más anciano ahora se está fumando
la última pipa del verano,
la última pipa de su vida y ya lo sabe.
Su mirada indiferente como el humo,
va ascendiendo sin apuro, hacia la tarde.

Solo el sonido amor, nos salvará

¿Dónde están las calles relumbranas de La Habana,
los amoladores de tijeras, su salmo melodioso,
los guarapos de a tres quilos, las bolas de chinéla,
la alquimia y la esperanza del bollito de carita,
el infierno crepitante de majúas bajo el párpado
bendito de los chinos de mi barrio?

¿Dónde el masarreal, el boniatillo de cándida dulzura,
el pan con timba, el bacalao preso en su fritura;
y los muchachos que buceaban la bahía por one cent,
los globos de colores,
los obreros silbadores
de la tarde?

¿Dónde la quimbumbia voladora, mi escuela cuatro,
mi cuartico de madera de vivir los 20 años?

Csak a bolyongó csönd marad

Aranyba vonja a nap a Malecón nedves kövét,
elárasztja a salétromos levegő a várost,
a kutya szemébe csap, aki a szemetet túrja
az utca közepén, meg rongyos zsákjába az öregnek,
aki fél az idő változásától
télidőben.

Csillog az aládúcolt ház teteje,
haldoklik a város a hirtelen esőben.
A szerelem dühe üzöttén csap le
a gyűrött lepedője alatt remegő
lány két melle közé.

Elnyelte a fákat a csillagtalán
éj, és az öregember félelme
a zsebeiben alszik.
Csak az utcákon bolyongó
csönd marad, a háztetők maradnak,
meg a beteg, ki úgy hal meg, derűsen,
hogy nem is tudja.

Egy batyu szennyes ruha

A kapualj árnyékában ünnepi nyugalommal
áll a kínai s várja klienseit a szennyes ruhával.
Halszag és szappanos víz szaga csap ki
az omladozó ház alagsorából.
A kantoni vagy manilai munkások úgy hajtogatják
a térítőkét, foltozott nadrágokat, gombjuk vesztett
alsógatyákat, miként szentséges öltözékeket.
Mily súlyos papucsai csöndje,
mily rejtélyesek derekukon az öv csomói.
Olyan szomorúak, olyan komolyak mindahányan,
hogy úgy tetszik együtt készülnek halni.
A legidősebbik talán most szívja el
utolsó pipáját ennek a nyárnak,
utolsó pipáját életének, s jól tudja ezt.
Tekintete, mely közönyös, akár a füst,
sietség nélkül száll fel a délután felé.

Csak a szerelem hangja, csak ez ment meg minket

Hol vannak Havanna neonfényes utcái,
az ollóköszörösök, dallamos zsolozsmájuk,
hol a filléres nádié, a krocketek,
a mosolygós zsömle titkos alkímiája,
a negyedemben élő kínaiak áldott szemhéja alatt fénylő
szardellák pattogó pokla?

Hol a guájavás pite, a naív édességű boniátós torta,
kenyér guájavaízzel, a tőkehal, a forró olaj foglya,
hol vannak a fiúk, kik az öbölben alábukva *one cent*-et
kerestek,
a színes luftballonok,
munkások füttyögése
a délutánban?

A botdobálós játék, a négyosztályos iskola,

¿Dónde está Pedro Jipío, los pinguzos, los cuninas
que llenaban de esplendor la madrugada
con guitarras y borracheras triunfadoras?
¿Dónde el olor del bar Chacón,
del Mar y Tierra, con sus putas silenciosas como monjas,
húmedas y tibias entre los brazos inquietantes
de aquellos pescadores de aleluyas vespertinos?

¿Dónde la tumbadora de Juancito,
las tonadas de los negros azules de Caballería, de mi hermano
de mis tías regañonas, de mi madre, tierna y suavecita
como pulpa de mamey?

¿Dónde amor, aquel silencio para el verso,
aquel temblor para el abrazo,
aquel sonido en que se erguía la ciudad
para atraparnos en cada vericuetto penumbroso,
bajo la noche impúdica de estrellas?

Tal vez, solo el sonido amoroso y desafiante
de la ciudad, palpita para siempre en mis recuerdos.
Solo el sonido amor, cuando la muerte nos separe,
nos salvará.

Es extraña la alegría en estos callejones

Más allá de la muerte es el barrio
empotrado detrás del cementerio.
Tienen allí sus cuevas el que cambia
los globos por botellas, los rastreadores
de huesos que pelean a muerte con los perros,
los que trasiegan con la pata y el mondongo,
el que convierte la chatarra en ollas relucientes,
los matarifes que desuellan las reses
del cercano matadero y la niña que tiene
prendido el azul entre los ojos.

Forasteros insertados bajo el árbol del totí
garrapatero, del cagaleche que guarda su nido
en el arenal tranquilo.
Forasteros que llegaron con olor a vaquería,
a noche oscura, a este pueblo, donde los marinos
parecen alegres estandartes y las mujeres,
los ancianos, los niños, los obreros
son inquietantes cascabeles noche y día.

Es grande el alboroto detrás del cementerio
donde el chino verdulero se ríe a carcajadas
porque ha extraviado su maleta
el vendedor de baratijas.

Es extraña la alegría en estos callejones
donde las tumbas
envían silbidos permanentes de tristeza,
que no logran liquidar el alboroto, las fogatas,
las fiestas correntonas, la esperanza
de los que viven más allá de la muerte.

Ruedo al agua oscura

Una suerte de vientos,
de extraño plasma tocó mi corazón.
Desde tus ojos desciende, como infierno,
la súplica secreta de tus sueños,
un agua inocente pudriendo el corazón.
Y ya es tarde, y ya es noche para mis huesos
de naufrago. ¿Cómo, desde qué sitio has disparado?
Ruedo al agua oscura y un aire antiguo

deszkafalú szobácskám, hol 20 évig éltem?

Hol van Csuklós Pedro, hol vannak a stricik, a cimborák,
akik gitárszóval s diadalmas tivornyák
fénylő énekével töltötték be a hajnalt?
Hol a Chacón bár illata,
a Mar y Tierráé, hol a kurvák némán, mint az apácák,
nyirkosán, langyos testtel siklottak be
a halleluját éneklő halászok nyugtalanító karjai közé?

Hol van Juancito dobja,
hol vannak a dalok, miket a kék négerek énekeltek bátyám,
házsártos nagynénéim s anyám földjén, ki gyöngéd volt és
lágý,
akár a mamey húsa?

Hol van az a szerelmes csönd a vershez,
az a remegés az öleléshez,
az a hang, mellyel fölmagasodott a város,
hogy minden félhomályos kanyarban lecsapjon ránk
a szemérmetlen csillagok alatt?

Talán már csak a város szerelemes és kihívó
hangja lüktet örökké az emlékeimben.
Csak a szerelem hangja, ha a halál közénk áll,
csak ez menthet meg minket.

Különös öröm honol ezekben a sikátorokban

A halál birodalmán túl, ott él a földbe ásott
város a temető mögött.
Ott él barlangjában az, ki
üveggyókat ad üres üvegekért, ott élnek
a csontkukázók, s marakodnak életre-halálra a kuttyákkal,
s körömpörkölt és pacal mellett vedelnek,
ami a rozsdás lábosban mennyei étékként illatozik,
ott laknak a közeli vágóhíd barmokat
nyúzó hentesei, s ott a kislány,
ki a kékséget ejtette foglyul szemében.

A kullancsevő totímadár, a nyugodt homokban
fészket őrző tejszarómadár fája alatt rekedt
idegenek laknak ott.
Idegenek, kik marhacsordák szagát árasztva
sötét éjjel jöttek ebbe a városba, ahol vidám
zászlócskáként virítanak a tengerészek s a nők,
az aggok, a gyerekek, a munkások
izgatott csengettyüként zsvajognak nappal-éjjel.

Nagy a zsbongás a temető mögött,
ahol a kínai zöldséges kacag teli torokból,
mert a zsbárus elvesztette
a kacatokkal teli koffert.

Különös öröm honol ezekben a sikátorokban,
ahová a sírok
hiába küldözgetik örökös szomorú füttyszavukat,
nem tudják elfojtani zsvajját, tábortüzeit,
tréfás ünnepeit, reményeit
azoknak, kik ott élnek, túl a halál birodalmán.

Sötét vízbe gördülök

Valami széllökésféle,
különös plazmából való, súrolta szívemet.
Szemedből száll alá, mint a pokol,
szemed álmainak titkos könyörgése,
ártatlan, tiszta víz, a szívet elrohasztó.
S már késő van, már késő este van hajótört
csontjaimnak. Hogyan, s miféle helyről lőtted ki ezt a
lövedéket?

cerco de herrumbre y sal
me precede como muerte.

Sin querer

Silencio: ella se ha ido
en puntillas, sin querer,
con los ojos agrandados
del miedo de no volver.

Su habitación está sola,
su quijote en la pared,
la silenciosa pianola
sin sus manos, ni su sed.

La guitarra abandonada,
sus cuerdas sin comprender
dónde fue la mano alada
que las hizo enmudecer.

Silencio: ella se ha ido
con miedo de no volver;
leve le sea su estrella:
ella se fue sin querer.

Todo ha quedado dormido

Todo ha quedado dormido,
los techos llenos de sombra;
mi corazón corrompido
sigue tu luz y te nombra.

Bajo la palma, alarido
de ríos que se desbordan,
mi corazón corrompido
de tanta agua se ahoga.

De hueso, tierno silbido
si mi corazón te nombra,
mi pecho todo alarido
cuando el agua me lo borra.

Tiempo y noche del olvido,
muerte de mi propia sombra;
mi voz en el cielo perdido
para el sepulcro se arropa.

Canción de Milena

Milena tiene en el mar
sus ojos posados siempre,
y majestoso el paisaje
en sus ojos se convierte.

El mar comienza en sus ojos
y donde el cielo se pierde
un lucero fulgurante
en sus ojos se convierte.

Los sonidos de este mundo
con su silencio se mueren,
mas la verde primavera
en sus ojos se convierte.

Milena, brazos cruzados,
me esperará para siempre,
y si me cierra los ojos

Sötét vízbe gördülök lassan, s egy régről ismerős
rozsa és sómarta kerítés
áll elébem, mint a halál.

Nem akart elmenni

Csönd: ő lábujjhegyen ment el,
nem akart elmenni, nem,
nincs visszaút, nagyra tárta
két szemét a félelem.

Qujotéja hallgat, rémült,
szoba falán mereven;
keze nélkül, szomszár nélkül
nem szól zongorája sem.

Gitár húrja félve néz fel,
nem érti, mért nincs jelen,
hová tűnt a könnyű kéz el,
mért lett néma hirtelen.

Csönd: ő félve ment el innen,
nem tér vissza sohasem;
csillagsorsa legyen könnyű,
nem akart elmenni, nem.

Alszik a táj, csöndes minden

Alszik a táj, csöndes minden,
tetőnk az árnyék befedte,
téged hí tönkretett szívem,
fényedet kutatja egyre.

Pálmafánál, hol a víz lenn
zúgva árad, felsír medre,
téged hí tönkretett szívem,
fulladozik, belé veszve.

Nyöszörgés csontomból sír fel,
szívem az, téged keresve,
egy sikoltás fut a vízzel,
folyó örvényében veszte.

Feledésnek fénye nincsen,
árnyam halála az este;
hangomat éjbe merítem,
sírhelyednél megpihenne.

Ének Milenáról

Nézi Milena a tengert
napkeltétől napnyugtáig,
és közben a fenséges táj
szeme fényéből sugárzik.

A tenger szemében éled,
és hol messzi láthatár int,
egy ragyogó fényű csillag
szeme csillagává válik.

Világ neszei elhalva
érkeznek csöndje partjáiig,
ám a tavasz, a zöldellő,
szeme tavaszává válik.

Milena, keresztbe téve
karját, mindig engem vár itt,
és ha szemével nem néz rám,

tendré la noche y la muerte.

De otro muro, de otro árbol,
dos sombras que se parecen
se zambullen en lo oscuro
y en leyenda se convierten.

engem éjjel és halál hív.

Másik falról, másik fáról
két árnyék, mi egynek látszik,
ugrik sötétség vizébe
és ott legendává válik.

ISBN 963 219 376 8
ISSN 1216-1861

Felelős kiadó Simor András

Felelős szerkesztő Tabák András

2005 Vasas-Köz kft nyomda
Felelős vezető Badó Géza

Terjeszti a Könyvtárellátó Közhasznú Társaság
